

Наистина, като цяло човечеството съществува главно върху основата на трудово-професионалната си реализация, в процеса на която създава необходимите му материални и духовни блага, без които то се лишава от правото на автономност в палитрата на живия свят по нашата планета. Това обаче не означава, че всяка конкретна категория от населението и особено пък всяко конкретно лице не могат да съществуват, ако не произвеждат необходимите им за живот блага. Както е известно, в това отношение човечеството се дели на “активно” (трудоспособно) и “неактивно” (нетрудоспособно), като към втората група се отнасят децата и подрастващите, които още не са придобили биологическа и социална подготвеност за трудово-професионална реализация, както и болните и възрастните, които временно или трайно са изчерпали активността си. Към групата на “неактивното” население се отнасят, макар и върху друга основа, и ония лица, които могат и живеят върху доходите от наследено богатство.

Тоест, ако се визира не човечеството като тотална общоисторическа даденост, а отделна негова група или лице, последните разполагат с няколко възможности за осигуряване на своето съществуване. **Първата възможност** - това е реално ангажиране с определен труд и с определена професия. **Втората възможност** - това е да се живее от съответни фондове - семейни за децата, обществени за възрастните и наследствени за богатите. **Третата възможност** - това е просията, търсене на милостиня, които могат да се отнесат в графата на девиантното поведение, но в рамките на неговата низша, непрестъпна степен на цивилизация. **Четвъртата възможност** вече бележи висшата степен на отклоняващото се поведение, която притежава не само антиобществен, но и престъпен характер - кражбата, взета във всичките ѝ възможни форми на реализация.

Именно на фона на тези исторически формирани възможности за съществуване следва да се постави и разглежда въпросът за трудово-професионалния облик на циганите - изобщо и конкретно в нашата страна. Както бе вече посочено, в рамките на масовото съзнание първата възможност или се отрича, или се признава, но в крайно елементарна форма